

ЛАДА ЛУЗІНА

Київські відьми
Меч і Хрест

Харків
«ФОЛІО»
2019

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ,
у якому з'являється чорний ворон

Якщо ворон на церкві каркає — бути
небіжчикові.

*«Руські народні
прикмети і повір'я»*

Ясного липневого дня, незадовго до Івана Купала, Андріївським узвозом, що в'ється змією на Поділ, ішла екскурсія іноземних туристів.

Її очолювала красуня-екскурсовод — пані апетитна, як кошик гарячих пиріжків, незрозумілого і не важливо якого віку. Адже — ви погодитесь зі мною, чи не так? — яка різниця, скільки жінці років, якщо п'ятнадцять чоловіків невідривно дивляться на її груди, насилу відволікаючись на інші, історичні, цінності.

— O, couleur locale!¹ — смачно цокнув язиком один, миршавий і з д'артаньянівським носом.

Інші радо закивали.

Ніскільки не збентежена такою пильною увагою до двох національних раритетів, що вместилися в її декольте, красуня натхненно вішала, з тією легкістю й невимушеністю,

¹ Місцевий колорит, місцева своєрідність (франц.).

з якою жінки говорять зазвичай про предмети любовні, модні та світські:

— Подивіться ліворуч. Перед вами серце Києва — Старокиївська гора. Саме тут брати Кий, Щек і Хорив заснували місто, назване на честь старшого брата, — Київ, — столицю Давньої Русі і Матір городів руських!

І голос її прозвучав так захоплено і хвалюквато, — ніби йшлося не про давніх князів, а про пропозицію руки та серця, отриману нею від президента країни не пізніше як учора ввечері.

На небі світили сонце і прозорий місяць, таке траплялося в Києві так часто, що нікого особливо не дивувало. Зненацька, немов хтось згори труснув чорнильним пером, на небозвід капнув чорний ворон, усівся на сліпуче сонячний хрест Андріївської церкви й видав протяжне та гучне: «Ка-а-а-а-а!». Красуня, що вже встигла наплести туристам про загублену голову Володимира Великого, вкрадену з його могили на Старокиївській Петром Могилою, мигцем спохмурніла, але бадьоро вела далі:

— Подивіться праворуч: ви бачите перлину українського бароко — Андріївську церкву архітектора Бартоломео Растреллі. Церкву було побудовано на горі, де, згідно з Нестором-літописцем, апостол Андрій Первозванний у 40-х роках нашої ери підніс свій хрест як знамення майбутнього навертання слов'ян до християнства. Поряд із церквою, в будинку № 10 жив художник Михайло Врубель. Тут він написав перший варіант своєї знаменитої картини «Демон», — красуня навщось підморгнула.

Перекладач безбарвно переклав французькою сказане.

Один із екскурсантів занервувався: чи правильно той перекладає? Судячи з тону красуні, можна було подумати, що вона тільки-но розповіла їм пікантний політичний анекдот.

Ворон закричав утретє, підхопився з церкви й полетів на захід. Красуня задумливо осіклася, проводжаючи його стривоженим поглядом. І нараз із неймовірною для жінки майстерністю хутко зацокала на тонких шпильках по кривих буличниках Андріївського. Вулиця різко крутнула ліворуч, потім праворуч.

— Дивімося ліворуч, — зацокотіла екскурсовод, неначе намагалася виплюнути якнайшвидше несподівано набридлу їй інформацію, що охолола і втратила смак, — це гора Хорива — Хоривиця, або Замкова гора. Багато хто вважає її однією з Лисих Гір Києва. Інші з ними сперечаються. Дивімося праворуч. Навпроти Лисої Гори стоїть будинок № 13 — під ним

із 1906 по 1913 рік жив письменник Михайло Булгаков, який увічнив Андріївський узвіз під псевдонімом Олексіївський у своєму романі «Біла гвардія». Трохи далі можна побачити гору третього брата — Шекавицю, відому також як Олегівка. На ній поховано князя Олега, смерть якого була оспівана поетом Олександром Сергійовичем Пушкіним у «Пісні про віщого Олега». Як ви могли помітити, Київ складається з легенд, як панно з мозаїки, — літературно красиво закінчила вона і, зупинившись біля будинку, позначеного украй дивною табличкою «Центр Старокієвського колдовства на Подол...», усміхнулася цукрово-солодкими зубами: — На цьому наша екскурсія завершується. Є запитання?

Французи метнулися до перекладача і, оточивши його, загаркавили оклично й питально, перебиваючи один одного.

— Вони запитують, чи можна сфотографуватися з вами на згадку? — байдуже переклав той.

— Будь ласка, — відповіла красуня ввічливо і машинально поправила бюст.

Д'Артаньяни, зрозумівши цей жест без перекладу, моторно обліпили її з усіх боків. Перекладач, у кадр не запрошений, отримав у руки фотоапарат і байдужливо прицілився.

— Зверніть увагу, — оголосила екскурсоводка з професійно розповідними інтонаціями в голосі. — Зараз ви фотографуєтеся з головною визначною пам'яткою нашої нації — українською жінкою. Ще ваш співвітчизник, французький історик Боплан, подорожуючи дореволюційною Україною, захоплено писав, що тільки тут, в особливий день року, наперекір усім іншим народам, не хлопці сватали дівчат, а дівчата — хлопців. І, зауважте, завжди досягали згоди. Їм допомагають, стверджував він, деякі забобони, що існують в українців щодо жінок. А ніяких забобонів тут немає. Просто... До речі, ви одружені? — несподівано поцікавилася вона у найближчого.

Дослухавши переклад, чоловіки відлипли від неї так само швидко, як приклеїлися хвилину тому. Поруч залишився лише один, який отримав безсоромне запитання, перелякався, та чомусь не втік.

— Не бійтеся, *mon ami*¹, я пожартувала, — невесело засміялася дивна екскурсоводка і, діловито поправивши груди, зайшла у двері «Центра Старокієвського колдовства на Подол...».

¹ Мій друг (франц.)

Тим часом ворон, який накаркав біду на маківку Андріївської церкви, встиг облетіти півміста, вишукуючи щось важливе і, судячи з усього, рідкісне в природі.

Опустившись на підвіконня кремезного хрущовського будинку неподалік од залишків Кадетського гаю, ворон уважно подививсь у вікно й видав різке застережливе: «К-а-ррр!». Хоча сторонньому спостерігачеві й важко було зрозуміти: що могло привабити тут такого важливого птаха?

За пофарбованою в оптимістичний волошковий колір рамою вікна угніздилася крихітна шестиметрова кухня, щільно заставлена допотопним совковим гарнітуром «Червона шапочка». На полицях під стелею стояли червоні в сріблястий горох баночки для сипких продуктів, так густо вкриті в'язкою кухонною пилюкою, що ставало зрозуміло: їх поставили туди винятково для краси ще на початку 80-х років, і відтоді уявлення тутешніх хазяїв про красу та про функції баночок ніскільки не змінилися.

Біля плити, протягнувши руку до червоно-горохастого чайника, що волав про власну готовність, метушилася заклопотана руда жінка років сорока, що явно належала до категорії дам, яких Господь лише з недомислу не наділив сімома руками замість двох. У зубах у неї був затиснутий недогризок чорного косметичного олівця, обвисла кишень халата настобурчувалася від щойно знятих бігудів, а енергійне щокате обличчя викликало асоціацію з бомбою, що відлічує час, який залишився до неминучого вибуху. Правою рукою жінка не дивлячись підхопила крикливий чайник і налила в чашку окропу, лівою вкинула туди дешевий чайний пакетик, тоді як обидва її ока — одне кривувато підведене, друге невинно заспане — намертво прилипли до екрана маленького телевізора.

«Сьогодні вночі, — бадьоро бубонів телевізор закадровим кореспондентським голосом, — у Куренівському районі прорвало систему водопостачання. Рух на вулиці Фрунзе було перекрито...».

Жінка квапливо підсунула червону в білі горошини чашку дочці Марійці, яка сиділа за столом, і почала обробляти око, що залишилося, продовжуючи косувати на екран.

Дочка, прилаштувавши перед тарілкою обгорнену в газету товсту книжку, меланхолійно доїдала вівсяну кашу.

Утім, коли б не фірмові самоварні щоки і мідно-рудий колір волосся, запідозрити в цій непоказній панночці дочку

ЗМІСТ

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ, <i>у якому з'являється чорний ворон</i>	5
РОЗДІЛ ДРУГИЙ, <i>у якому Марійка виявляє небезпечну пристрасть до краси</i>	18
РОЗДІЛ ТРЕТІЙ, <i>у якому шляхи трьох героїнь несподівано перетинаються</i>	27
РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ, <i>у якому Дарина втрачає роботу, Катя — кабана, а Марійка — здоровий сон</i>	41
РОЗДІЛ П'ЯТИЙ, <i>у якому вчинено злочин</i>	58
РОЗДІЛ ШОСТИЙ, <i>із якого ми дізнаємося, що головною ознакою відьми є хвіст</i>	73
РОЗДІЛ СЬОМИЙ, <i>у якому Катя стає дуже ввічливою</i>	85
РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ, <i>у якому Марійка безуспішно намагається порахувати київські Лисі Гори</i>	104
РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТИЙ, <i>у якому Дарина вчиться літати</i>	119
РОЗДІЛ ДЕСЯТИЙ, <i>де ми знайомимося з Луканькою або Анчуткою</i>	135
РОЗДІЛ ОДИНАДЦЯТИЙ, <i>у якому Катя несподівано дізнається, що в неї є чоловік</i>	148

РОЗДІЛ ДВАНАДЦЯТИЙ, у якому <i>Мишко і Марійка йдуть із дому</i>	164
РОЗДІЛ ТРИНАДЦЯТИЙ, у якому <i>збувається пророцтво брюнета</i>	182
РОЗДІЛ ЧОТИРНАДЦЯТИЙ, у якому <i>Марійка відвідує божевільню</i>	200
РОЗДІЛ П'ЯТНАДЦЯТИЙ, <i>що складається майже із суцільної любові</i>	223
РОЗДІЛ ШІСТНАДЦЯТИЙ, у якому <i>з'являються провали</i>	234
РОЗДІЛ СІМНАДЦЯТИЙ, <i>який оповідає про те, що люди гинуть за метал</i>	245
РОЗДІЛ ВІСІМНАДЦЯТИЙ, у якому <i>Марійка зустрічається з Мефістофелем</i>	260
РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТНАДЦЯТИЙ, у якому <i>ми відвідуємо кафе Семадені</i>	274
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТИЙ, у якому <i>Дарина Чуб викликає дух Віктора Васнецова</i>	290
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ПЕРШИЙ, у якому <i>автор пропагує ХІХ століття</i>	307
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ДРУГИЙ, у якому <i>Марійка розуміє ціну справжньої любові</i>	324
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ТРЕТІЙ, у якому <i>нам загрожують Апокаліпсисом</i>	340
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТИЙ, у якому <i>Марійка розчаровується в лицарях</i>	352
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ П'ЯТИЙ, у якому <i>Булгаков згадується недобрим словом</i>	367
РОЗДІЛ ДВАДЦЯТЬ ШОСТИЙ, у якому <i>все горить синім полум'ям</i>	391
РОЗДІЛ ОСТАННІЙ, у якому <i>все закінчується назавжди і починається знову</i>	401
ЕПІЛОГ	413
ЛЕГЕНДА ПРО МОЄ МІСТО	428